

Horizontalni mestni prostor

V tokratni številki revije *Urbani izziv* je urbani prostor predstavljen prek študij primerov različnih mest in mestnih pokrajin: armenske prestolnice Erevan in slovenskega glavnega mesta Ljubljana, večmilijonskih kitajskih mest Dalian in Hongkong, ganske naftne metropole Sekondi-Takoradi, indijskega industrijskega mesta Solapur in izraelskih aglomeracij.

V prvem članku Lazaros E. Mavromatidis in Asimina Mavromatidi preučujeta radikalne družbeno-kulturne pristope oblikovanja pokrajine v današnjih megamestih znotraj strogega kapitalističnega konteksta. Največ pozornosti posvečata Armeniji in zlasti preobrazbi pokrajine v prestolnici Erevan med prehodom iz komunizma v kapitalizem. Avtorja v članku ponudita nov pristop h konceptu dvoma, ki ga obravnavata kot pozitivno prvino »arhitekturne prakse«, in predlagata njegovo stalno prisotnost v idejni razsežnosti arhitekture. Življenje v Dalianu, drugem najpomembnejšem mestu na jugu province Liaoning na severovzhodu Kitajske, prikazuje drugi članek, katerega avtorji so Juyong Zhang, Nico Kotze in Minghui Yu. Kot ugotavljajo, je v tem mestu tradicionalno grajeno okolje že skoraj popolnoma izginilo; danes je to sodobna urbana pokrajina, v kateri se gradijo obsežna stanovanjska naselja. Iz raziskave, ki je bila opravljena tam, je razvidno, da njihovi stanovalci menijo, da sta pomembnejša pogoja za doseganje osebne sreče, dobrega počutja in splošne dobre kakovosti življenja zadovoljivo lastništvo stanovanja in zadovoljstvo s stanovanjskim okoljem. Vendar pa je ena od pogostih težav, ki slabša bivalne razmere v stanovanjskih soseskah, nesprejemljivo vedenje stanovalcev. Protisocialna vedenja v zasebnih stanovanjih v Hongkongu so tema tretjega članka, ki ga je napisal Yung Yau. V četrtem članku avtor Simon Kušar analizira posledice ene najhujših globalnih finančnih in gospodarskih recesij v zgodovini (post)moderne družbe. Osredotoči se na enega od prostorskih učinkov krize, to je na nedokončane ali dokončane, vendar ne popolnoma zasedene novogradnje stanovanjskih in poslovnih objektov. Ugotavlja, da so k preučevanemu prostorskemu učinku poleg krize pripomogle tudi specifičnosti slovenskih gospodarskih ustanov: menedžerski odkupi podjetij, nerazvitost bančnega trga, zaprtost pred tujimi neposrednimi investicijami in neizvedene strukturne reforme. V petem članku Franklin Obeng-Odoom z institucionalno-analitično metodo ekonomske zgodovine preučuje izvor, rast in razvoj zahodnoafriškega mesta Sekondi-Takoradi. Razvoj naftne industrije v zadnjem obdobju prinaša temu mestu nove izzive in priložnosti, povezane z razvojem zemljišč, delovne sile in kapitala. V šestem članku Miki Malul, Mosi Rosenboim in Tal Shavit izhajajo iz modelov nove ekonomske geografije, ki jo razširijo z zamisljivo napačnega dojemanja dejavnikov kakovosti proizvodnje na obrobju v primerjavi s središčem. Ugotavljajo, da obstaja v Izraelu napačno dojetje kakovosti proizvodnih dejavnikov, in sicer v korist središča. Za spremembo teh napačnih dojemanj bi se po njihovem mnenju moralo obrobje bolj tržiti, obenem pa tudi krepiti svojo vlogo in svoj položaj v državi. V sedmem članku Rahul B. Hiremath, Ruth Kattumuri, Bimlesh Kumar, Vishwas N. Khatri in Sharmila S. Patil v študiji mesta Solapur, ki velja za eno največjih zaposlitvenih in izvoznih indijskih središč, obravnavajo okoljske vidike neorganizirane tekstilne panoge. Odpadki, ki jih ustvarja tekstilna industrija, povzročajo spremembe zemljiških in kmetijskih vzorcev, kakovosti zraka in biotske raznovrstnosti ter zdravstvene težave. Avtorji predlagajo dve rešitvi, in sicer uvedbo okolju prijaznih in trajnostnih metod z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami in celostni trajnostni model mreženja, ki ponuja mogočo rešitev na ravni okrožja, v bližnji prihodnosti pa se lahko uvede tudi na ravni države.

Spoštovani bralci, pred vami je torej (spet) nov *izziv* za branje. Želim vam, da bi vam razširil dimenzije miselnega urbanega prostora.

Boštjan Kerbler